

Гнатюк Андрій Юрійович
кандидат юридичних наук
асистент кафедри кримінального
права та кримінально-правових дисциплін
Полтавського юридичного інституту
Національного юридичного університету
України імені Ярослава Мудрого

ЩОДО НАГЛЯДУ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО БЮРО УКРАЇНИ

Аналіз Єдиного державного реєстру судових рішень (далі-ЄДРСР) свідчить про те, що незважаючи на імперативність частини першої статті 214 Кримінального процесуального кодексу України (далі-КПК) в якій визначено, що “слідчий, дізнавач, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов’язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі-ЄРДР), розпочати розслідування”, не завжди виконується. В першу чергу це пов’язано з тим, що пункт четвертий частини п’ятої статті 214 КПК вимагає, щоб до ЄРДР заносилися відомості про короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, наведених потерпілим, заявником чи виявлених з іншого джерела. Не кожне таке повідомлення відповідає вимогам зазначеної статті, а отже є підставою не розпочинати кримінальне провадження. Слідчі судді по різному приймають рішення при оскарженні заявником, потерпілим бездіяльності уповноваженої особи щодо невиконання положень ч. 1 ст. 214 КПК. Здебільшого такі скарги задовольняються та уповноважену особу зобов’язують виконати приписи процесуального Закону. По деяким з таких кримінальних проваджень винних осіб в подальшому притягують до відповідальності. Такі дії уповноваженої особи, щодо ігнорування вищезазначених положень процесуального Закону свідчить про грубе порушення прав особи, якій кримінальним правопорушенням завдано шкоди. Також відомі факти бездіяльності щодо обов’язків розпочинати кримінальне провадження детективами Національного антикорупційного бюро України.

Із внесенням змін до Конституції України, на прокуратуру відповідно до положень 131-1 Конституції України покладено такі функції: підтримання публічного обвинувачення в суді; організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку; представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом. Профільний Закон деталізує ці завдання розбиваючи їх на: підтримання державного обвинувачення в суді; представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених цим Законом та главою 12 розділу III Цивільного процесуального кодексу України; нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство; нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян. Генеральним прокурором на виконання кожної із функцій видано накази.

Наказ Генерального прокурора № 4гн від 19.12.2012 р. “Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні” (втратив чинність) покладав на прокурорів відповідних прокуратур, які визначалися наказом керівника про розподіл обов'язків, перевіряти додержання органами пенітенціарної системи, охорони державного кордону, митної справи, державного пожежного нагляду і служби правопорядку у Збройних Силах України вимог закону при виявленні кримінальних правопорушень та повідомленні про них органів досудового розслідування. Не поодинокими були випадки виявлення факту так званого укриття злочину піднаглядними органами, та відповідне реагування прокурором шляхом самостійного внесення відомостей до ЄРДР. Як приклад можна навести випадок, який висвітлювався в ЗМІ. Так, у 2018 році завдяки виконанню покладених законодавством обов'язків прокурорами Нововолинського відділу Володимир-Волинської місцевої прокуратури Волинської області, чоловік, який завдав 25-річному мешканцю селища Благодатне тяжких тілесних ушкоджень, був притягнутий до кримінальної відповідальності. Ці перевірки виконувалися щомісячно і за неналежне їх проведення, в разі виявлення прокуратурою вищого рівня,

відповідальну особу могли притягнути до дисциплінарної відповідальності. Чинний наказ Генерального прокурора № 51 від 28.03.2019 р. “Про порядок організації діяльності прокурорів і слідчих органів прокуратури у кримінальному провадженні”, визначає, що керівники прокуратур усіх рівнів, структурних підрозділів прокуратур усіх рівнів, їх перші заступники та заступники відповідно до розподілу обов’язків та у межах повноважень, передбачених КПК не рідше одного разу на місяць забезпечують проведення вивчення стану додержання органами прокуратури та іншими правоохоронними органами, крім Національного антикорупційного бюро України, вимог статті 214 в частині своєчасності внесення відомостей до ЄРДР, повноти і правильності кваліфікації кримінальних правопорушень за заявами та повідомленнями громадян, матеріалами правоохоронних органів. Оскільки нагляд за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності, судового розслідування кримінальних правопорушень Національним антикорупційним бюро України здійснюється Спеціалізованою Антикорупційною прокуратурою необхідно звернутися до Положення про останню. Аналіз зазначеного нормативного акту дає підстави стверджувати, що не врегульоване питання проведення щодо проведення перевірок вимог статті 214 КПК в частині своєчасності внесення відомостей до ЄРДР, повноти і правильності кваліфікації кримінальних правопорушень за заявами та повідомленнями громадян, матеріалами правоохоронних органів детективами НАБУ.

Як зазначалося раніше, виходячи з аналізу ЄДРСР та ЗМІ детективи НАБУ також допускають бездіяльність в розглядуваному питанні, яка в подальшому виправляється ухвалами слідчого судді. Дані факти підривають довіру громадян до правоохоронної системи та антикорупційних органів зокрема. Отже, внесення змін до Положення про САП та покладення обов’язку на відповідних прокурорів проводити перевірки, аналогічні Наказу № 51 є необхідністю сьогодення.

**ПОЛТАВСЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ КОЛЕДЖ
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого**

**«ПРАВО І СУСПІЛЬСТВО: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ І
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції

ЧАСТИНА II

10 грудня 2020 року

м. Полтава

УДК 34:316.613.5
П-68
ББК 67.9(4 УКР) 3

Редакційна колегія:

Старостіна Любов Леонідівна – директор Полтавського юридичного коледжу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Крайсвітня Юлія Володимирівна – голова циклової комісії загальноосвітніх та соціально-гуманітарних дисциплін Полтавського юридичного коледжу, кандидат історичних наук, викладач вищої категорії;

Шайхасва Олена Мустафаївна – голова циклової комісії правових фундаментальних та професійно-практичних дисциплін Полтавського юридичного коледжу;

Відповідальність за зміст публікацій, актуальність цитат, правильність фактів і посилань несуть автори статей та їх рецензенти.

«Право і суспільство: актуальні питання і перспективи розвитку». Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції Частина II (10 грудня 2020 року). Полтава, 2020. 350с.

До збірника ввійшли доповіді науковців, педагогів, практиків, аспірантів, магістрантів, студентів та учнів на V Міжнародній науково-практичній конференції «Право і суспільство: актуальні питання і перспективи розвитку».

Представлені матеріали можуть бути корисні студентам, учителям, аспірантам, і викладачам у науково-дослідній діяльності, а також у поглибленні своїх практичних та наукових знань.

УДК 34:316.613.5
П-68
ББК 67.9(4 УКР) 3

© Полтавський юридичний коледж
© Колектив авторів